

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS MONITORINGO ĮSTATYMO NR. VIII-529 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-897 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO
NR. I-2223 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-898“ PROJEKTO
(TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)
(TAP NR. 21-1927); TAIS NR. 21-33751(2)**

2022-01-06   Nr. NV-48

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Seimo narės L. Girskienės pateikto Lietuvos Respublikos Aplinkos monitoringo įstatymo Nr. VIII-529 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-897 (toliau – Projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-898 (toliau – Projektas Nr. 2) (toliau abu kartu – Įstatymų projektai), kuria siūloma iš esmės pritarti Įstatymų projektams ir pateikti Seimui pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo.

Vyriausybės išvados Seimui pateikimas vėluoja 1 savaites (2022-01-05 duomenimis).

3. Dabartinė situacija:

- Aplinkos monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad savivaldybės institucijos, organizuodamos ir vykdydamos savivaldybių aplinkos monitoringą, turi užtikrinti savivaldybės teritorijos gamtinės aplinkos būklės stebėjimus, analizuoti ir vertinti turimus ūkio subjektų aplinkos monitoringo duomenis, vertinti ir prognozuoti gamtinės aplinkos pokyčius ir galimas pasekmes, vertinti aplinkos būklės blogėjimo priežastis ir siūlyti valstybės institucijoms priemones joms pašalinti, teisės aktų nustatyta tvarka teikti informaciją visuomenei ir valstybės institucijoms.
- Vietos savivaldos įstatyme kaip viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų nustatyta funkcija – aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad nuolatinės stebėsenos bei aplinkos kokybės gerinimo programų ir priemonių planų rengimas ir įgyvendinimas įstatyme nenumatytas. Monitoringo funkcijos ir tikslai (ataskaitų teikimo terminai ir aplinkos kokybės daroma įtaka visuomenės sveikatai vertinimai ir analizės) nėra detalizuojami/numatomi.

4. Projekto esmė:

1. Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti Projektui Nr. 1 ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tobulinti atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

- Siūloma papildyti Aplinkos monitoringo įstatymo (toliau – Monitoringo įstatymas) 8 straipsnio 4 dalies 1 punktą nurodant, kad savivaldybės institucijos, organizuodamos ir vykdydamos savivaldybių aplinkos monitoringą, turi užtikrinti nuolatinius savivaldybės teritorijos gamtinės aplinkos būklės stebėjimus. Pažymėtina, kad Monitoringo įstatyme 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad aplinkos monitoringas – tai sisteminimas gamtinės aplinkos bei jos elementų būklės kitimo ir antropogeninio poveikio stebėjimas, o 3 straipsnio 1 punkte nurodyta, kad vienas iš aplinkos monitoringo uždavinių – nuolat ir sisteminiai stebėti gamtinės aplinkos ir jos elementų būklę. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstyta, siūlytina nepildyti Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 1 punkto žodžiu „nuolatinis“, nes papildymas <...> yra perteklinis;
- Siūloma Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalį papildyti punktu, nustatančiu reikalavimą savivaldybės institucijoms analizuoti ir vertinti gyvenamosios aplinkos kokybės įtaką visuomenės sveikatai, sergamumui ir mirtingumui. Atsižvelgiant į tai, kad Monitoringo įstatymas reglamentuoja gamtinės aplinkos bei jos elementų būklės stebėjimą, žmogaus veiklos įtaką gamtinei aplinkai, o siūloma nuostata nėra Monitoringo įstatymo reguliavimo dalykas, siūlytina jos atsisakyti;

- Siūloma papildyti Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 4 punkte nustatyti, kad savivaldybės institucijos turi „Ne vėliau kaip iki einamųjų metų balandžio 1 d. patvirtinti ir pateikti monitoringo ataskaitą už praėjusius metus savivaldybės interneto svetainėje. Monitoringo ataskaitos turi būti pateikiamos ne mažiau nei 5 metus“. Atsižvelgiant į tai, kad aplinkos monitoringas – ne tik duomenų apie aplinką rinkimas, bet ir šių duomenų apdorojimas, aplinkos bei jos elementų būklės kitimo vertinimas ir prognozė, siūlytina numatyti ilgesnį savivaldybių aplinkos monitoringo ataskaitų patvirtinimo ir paskelbimo terminą bei siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, taip pat siūlytina įvardyti, kuri savivaldybės institucija turi tvirtinti savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaitą. Siūloma Projekto Nr. 1 1 straipsnio 3 dalimi keičiamo Monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 4 punktą išdėstyti taip:

„4) teisės aktų nustatyta tvarka teikti informaciją visuomenei ir valstybės institucijoms. Savivaldybės vykdomoji institucija, kalendoriniams metams pasibaigus, parengia savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaitą, ją tvirtina savivaldybės taryba. Patvirtinta savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaita ne vėliau kaip iki einamųjų metų liepos 1 d. paskelbiama savivaldybės interneto svetainėje. Joje turi būti skelbiamos paskutinių penkerių kalendorinių metų savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaitos.“

2. Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti Projektui Nr. 2 ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tobulinti atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

- Projektu Nr. 2 siūloma papildyti Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnio 7 dalį – nustatyti, kad vietos savivaldos institucijos vykdo nuolatinį aplinkos monitoringą savivaldybių teritorijoje, vertina aplinkos kokybės įtaką visuomenės sveikatai, sergamumui ir mirtingumui, rengia ir įgyvendina aplinkos monitoringo programas, teikia visuomenei ir savivaldybės tarybai aplinkos monitoringo ataskaitas. Atsižvelgiant į Aplinkos apsaugos įstatymo 2 straipsnyje nurodytą įstatymo paskirtį (įstatymas reguliuoja visuomeninius santykius aplinkosaugos srityje, nustato pagrindines juridinių ir fizinių asmenų teises ir pareigas išsaugant Lietuvos Respublikai būdingą biologinę įvairovę, ekologines sistemas bei kraštovaizdį, užtikrinant sveiką ir švarią aplinką, racionalų gamtos išteklių naudojimą Lietuvos Respublikoje, jos teritoriniuose vandenyse, kontinentiniame šelfe ir ekonominėje zonoje, atsakomybę, ekonomines sankcijas <...>, o siūlomos nuostatos nėra Aplinkos apsaugos įstatymo reguliavimo dalykas, siūlytina jų atsisakyti;
- Siekiant teisinio reguliavimo suderinamumo, siūlytina Aplinkos apsaugos įstatymo 25 straipsnyje įtvirtinti nuorodą į Monitoringo įstatymą ir atsisakyti nuostatų atkartojimo. Atitinkamai siūlytina Projektą Nr. 2 papildyti nauju straipsniu, kuriuo būtų keičiamas Aplinkos apsaugos įstatymo 25 straipsnis, ir šį straipsnį išdėstyti taip:

„25 straipsnis. Aplinkos būklės stebėjimo sistema.

Gamtinei aplinkai ir jos elementų būklei stebėti Lietuvos Respublikoje sudaroma vieninga aplinkos monitoringo sistema, apimanti valstybinį, savivaldybių ir ūkio subjektų aplinkos monitoringą. Valstybinio, savivaldybių ir ūkio subjektų aplinkos monitoringo turinį, struktūrą, įgyvendinimą, aplinkos monitoringo procese dalyvaujančių subjektų teises, pareigas ir atsakomybę nustato Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymas.“

3. Projektų Nr. 1 ir Nr. 2 2 straipsnio nuostatose, reglamentuojančiose įstatymų įsigaliojimą, nustatyti šių įstatymų įsigaliojimo datą – 2022 m. gegužės 1 d.

5. Derinimas:

- Atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas ir pasiūlymus;
- Be pastabų suderinta su Sveikatos apsaugos ministerija;
- Nutarimo projektas teiktas derinti, tačiau pastabų ir pasiūlymų nepateikė Lietuvos savivaldybių asociacija;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2022-0-05 pateikė išvadą Nr. NV-41 su pastabomis ir pasiūlymais.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Nutarimo projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Nutarimo projektą aptarti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti Projektui Nr. 1 ir Projektui Nr. 2, tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui juos tobulinti atsižvelgiant į pastabas ir pasiūlymus. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad siūloma tikslinti tik vieną Monitoringo įstatymo nuostatą, o kitas įvardinant kaip perteklines ir siūlant jų nekeisti, siūlytina dar kartą įvertinti Nutarimo projekte formuluojamą Vyriausybės poziciją dėl Projekto Nr. 1 ir Projekto Nr. 2.

Pažymėtina, kad Aplinkos ministerijos lydraštyje nepateikiama išsamesnė su teikiamu Projektu susijusi informacija – neatskleista Seimo narės L. Girskienės parengtuose Įstatymų projektuose siūlomų pakeitimų esmė, nenurodoma kaip šios nuostatos reglamentuojamos galiojančiuose įstatymuose.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37070663780, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lrv.lt